

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2531/2538

กรมสรรพากร โจทก์ นาย ประยูร ชีวภรณ์วัฒน์ ผู้ร้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้คัดค้าน บริษัท ไทเกอร์ เจมส์ จำกัด จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1129, ป.พ.พ. มาตรา 5, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 119, ป.พ.พ. มาตรา 1133

ย่อ / หลักกฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคสาม ที่บัญญัติถึงการโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นที่ยังไม่ได้จดทะเบียนผู้ถือหุ้นว่าจะนำมาขายให้แก่บริษัทไม่ได้นั้นหมายถึงกรณีที่ผู้โอนและผู้รับโอนโอนหุ้นกันเองโดยบริษัทมิได้ร่วมรู้เห็นอยู่ด้วย ขณะที่มีการโอนขายหุ้นกัน ส. ผู้รับโอนเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทจำเลยแม้ส. จะรับโอนหุ้นไว้ในฐานะส่วนตัวแต่ในฐานะที่ส. เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทจำเลยอยู่ด้วยจึงต้องถือว่าบริษัทจำเลยร่วมรู้เห็นและยินยอมให้มีการโอนหุ้นแล้วบริษัทจำเลยมีหน้าที่ต้องดำเนินการจดทะเบียนผู้ถือหุ้นโดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้โอนหรือผู้รับโอนคนหนึ่งคนใดแจ้งให้ดำเนินการอีกการที่บริษัทจำเลยไม่ดำเนินการจดทะเบียนผู้ถือหุ้นจึงเป็นความผิดของบริษัทจำเลยเองและการที่บริษัทจำเลยยกเหตุที่ไม่มีการจดทะเบียนขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อให้ผู้โอนต้องรับผิดชอบเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 บริษัทจำเลยหรือผู้คัดค้านจะเรียกให้ผู้ร้องชำระเงินค่าหุ้นที่ยังค้างชำระโดยอ้างว่าการโอนหุ้นไม่สมบูรณ์ตาม มาตรา 1129 วรรคสาม ไม่ได้ส่วน มาตรา 1133 เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้โอนหุ้นสำหรับจำนวนเงินที่ยังส่งใช้ไม่ครบตามมูลค่าของหุ้นที่โอนหมายถึงความรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ของบริษัทที่ผู้โอนเคยถือหุ้นอยู่ไม่ได้หมายความว่าผู้โอนจะต้องรับผิดชอบต่อบริษัทในเงินค่าหุ้นซึ่งตนยังส่งใช้ไม่ครบแม้จะได้โอนหุ้นไปแล้วผู้คัดค้านจึงเรียกให้ผู้ร้องชำระเงินแก่ผู้คัดค้านตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 119 ไม่ได้

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เดิมผู้ร้องเป็นผู้ถือหุ้นและกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทจำเลย โดยถือหุ้นอยู่ 180 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 1,000 บาท ชำระแล้วหุ้นละ 250 บาท คงค้างชำระค่าหุ้นรวม 135,000 บาท ผู้ร้องลาออกจากตำแหน่งกรรมการดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม 2519 และในวันที่ 20 เมษายน 2519 ได้โอนหุ้นของผู้ร้องทั้งหมดให้นายสมศักดิ์ ฉันทนากร กรรมการผู้จัดการของบริษัทจำเลยซึ่งถือว่าจำเลยรู้เห็นยินยอมด้วย จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนผู้ถือหุ้น เมื่อไม่จดทะเบียนต้องเป็นความผิดของจำเลยเอง มูลหนี้ตามฟ้องที่เกิดขึ้นภายหลังจากการที่ผู้ร้องโอนหุ้นไปแล้ว ผู้ร้องไม่ต้องรับผิดชอบ ส่วนมูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนที่ผู้ร้องโอนหุ้นรวม 77,623.75 บาท นั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ต้องเอาจากเงินค่าหุ้นที่เรียกเก็บจากนายจิงซัพ แซ่โป จำนวน 90,000 บาทเศษ ชำระก่อน ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกให้ผู้ร้องชำระเงินค่าหุ้นจึงไม่ชอบ ขอให้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ให้ผู้ร้องชำระเงินจำนวน 135,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2533 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า การโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องกับนายสมศักดิ์ ฉันทนากร เป็นการกระทำใน

ฐานะส่วนตัวเมื่อไม่มีการแก้ไขทางทะเบียนผู้ถือหุ้น จึงต้องถือว่าบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นฉบับลงวันที่ 13 สิงหาคม 2518 เป็นเอกสารที่ถูกต้องและแท้จริง ผู้ร้องจึงต้องรับผิดชอบในมูลหนี้ที่ค้างชำระตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 และเมื่อการโอนหุ้นของผู้ร้องไม่ชอบแล้ว ผู้ร้องก็จะอ้างประโยชน์จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1133 ไม่ได้ ทั้งนี้ที่เจ้าหน้าที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นภาษีกค้างชำระตั้งแต่ปี 2518-2521 ซึ่งมีทั้งหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนและในขณะที่โอนหุ้นซึ่งผู้ร้องยังคงต้องรับผิดชอบ และหนี้ที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ก็มีจำนวนถึง 4,695,119.97 บาท ดังนั้น แม้จะเรียกให้ผู้ถือหุ้นทั้งหมดชำระก็ยังไม่พอชำระหนี้ ขอให้ยกคำร้องศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ผู้ร้องฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่าผู้ร้องเคยเป็นกรรมการและเป็นผู้ถือหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นในบริษัทจำเลย จำนวน 180 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 1,000 บาท ชำระค่าหุ้นแล้วหุ้นละ 250 บาท คงค้างชำระอีกหุ้นละ 750 บาทรวมเงินค่าหุ้นที่ค้างชำระทั้งสิ้น 135,000 บาท ในปี 2519ผู้ร้องลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทจำเลยและโอนขายหุ้นทั้งหมดให้แก่ นายสมศักดิ์ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทจำเลยต่อจากผู้ร้อง โดยได้ทำสัญญาซื้อขายหุ้นกัน ณ ที่ทำการบริษัทจำเลย ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ร.10 แต่การโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องกับนายสมศักดิ์ยังมิได้มีการจดทะเบียนการโอนทั้งชื่อและสำนักของผู้รับโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น คดีมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องว่า ผู้ร้องจะต้องรับผิดชอบชำระเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบให้แก่ผู้คัดค้านหรือไม่เพียงใด ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1129 วรรคสาม บัญญัติถึงการโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นที่ยังไม่ได้จดทะเบียนการโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นว่าจะนำมาใช้ยื่นแก่บริษัทได้นั้น หมายถึงกรณีที่ผู้โอนและผู้รับโอนโอนหุ้นกันเองโดยบริษัทมิได้ร่วมรู้เห็นอยู่ด้วย กฎหมายจึงบัญญัติให้ถือตามที่ได้ปรากฏอยู่ในทะเบียนผู้ถือหุ้น แต่กรณีนี้ข้อเท็จจริงได้ความว่าขณะที่มีการโอนขายหุ้นกันนั้น นายสมศักดิ์ผู้รับโอนเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทจำเลย ดังนั้นแม้ นายสมศักดิ์จะรับโอนหุ้นไว้ในฐานะส่วนตัว แต่ในฐานะที่นายสมศักดิ์เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทจำเลยอยู่ด้วย จึงต้องถือว่าบริษัทจำเลยร่วมรู้เห็นและยินยอมให้มีการโอนหุ้นแล้ว บริษัทจำเลยจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการจดทะเบียนการโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นโดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้โอนหรือผู้รับโอนคนหนึ่งคนใดแจ้งให้ดำเนินการอีก การที่บริษัทจำเลยไม่ดำเนินการจดทะเบียนการโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นจึงเป็นความผิดของบริษัทจำเลยเองนอกจากนี้ยังเป็นที่เห็นได้ว่า การที่บริษัทจำเลยมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนการโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นแต่กลับละเลยเพิกเฉยไม่จดทะเบียนการโอน แล้วจะกลับมายกเหตุที่ไม่มีการจดทะเบียนการโอนขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อให้ผู้โอนต้องรับผิดชอบนี้ ย่อมเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 อีกด้วยบริษัทจำเลยหรือผู้คัดค้านจะเรียกให้ผู้ร้องชำระเงินค่าหุ้นที่ยังค้างชำระโดยอ้างเหตุว่าการโอนหุ้นไม่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคสาม ไม่ได้ส่วนบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1133เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้โอนหุ้นสำหรับจำนวนเงินที่ยังส่งใช้ไม่ครบตามมูลค่าของหุ้นที่โอนนั้นด้วย หมายถึงความรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่ผู้โอนเคยถือหุ้นอยู่ หาได้หมายถึงว่าผู้โอนยังจะต้องรับผิดชอบต่อบริษัทในเงินค่าหุ้นซึ่งตนยังส่งใช้ไม่ครบแม้จะได้โอนหุ้นดังกล่าวไปแล้วแต่อย่างใดไม่ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติใน (1) และ (2) ที่ให้รับผิดชอบเฉพาะในหนี้ของบริษัทซึ่งได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนโอน และให้รับผิดชอบต่อเมื่อผู้ที่ยังถือหุ้นอยู่นั้นไม่สามารถออกส่วนใช้หนี้อันเขาจะพึงต้องออกใช้นั้นได้ ซึ่งแสดงถึงความเกี่ยวพัน

ระหว่างเจ้าหน้าที่ของบริษัทกับผู้ถือหุ้นของบริษัทโดยเฉพาะ ฉะนั้น คดีนี้จึงไม่ใช่กรณีที่บริษัทจำเลยมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ร้องชำระเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบอันผู้คัดค้านจะเรียกให้ผู้ร้องชำระเงินแก่ผู้คัดค้านตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 119 ได้ที่ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งและคำพิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย"พิพากษากลับ ให้ จำหน่าย ชื่อ ผู้ร้อง ออกจาก บัญชีลูกหนี้ ของบริษัท จำเลย

องค์คณะ

ศาสตราจารย์สุรเกียรติ์ เสถียรธรรม · สมาน เวทวนิจ · ทองเลื่อน พูลพิพัฒน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2531/2538>